

Učiteljski Tovariš

Stanovsko politiško glasilo J. U. U. — sekcije za Dravsko banovino v Ljubljani
Mesečna priloga »Prosveita«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškova ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letna 60 Din. za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, a nek. posebe. Pošt. čk. rač. 11.197. Telefon 3112

O uspehu šolskega radia.

V 2. številki »Narodne Prosvete« je izšel članek S. Prvanovića: »Školski radio u inostranstvu i kod nas«. V članku navaja pisec tudi pregled šolskega radia v tujih državah, ki je pa že znan iz knjižice Šolski radio, ki jo je spisal prof. Niko Kuret. Prinašamo le uvod članka in mnenje pisca o našem šolskem radiu v naslednjem:

»Radio kot kulturno pridobitev večkrat primerjajo z Gutenbergovim izumom tiskarstva. Pedagogika, ki pa prav sedaj išče nova pota svojega delovanja, ni prezrla te pridobitve in jo je začela uporabljati v svoje svrhe.

Vsled tega opažamo v zadnjem času vse večji interes pedagoških krogov za radio in vedno večje eksperimentiranje z njim. Prvi poizkusi so dovedli do zadovoljivih uspehov in zato se sedaj v večini držav deluje na tem, da pride radio v šolo in to ne samo kot navadno pomožno učilo, marveč kot važen vzgojni in učni faktor.

V Jugoslaviji. Poleg učiteljske radio-sekcije v Beogradu, ki ima uvedene od marca 1931 šolske oddaje za učence osnov. šol in to literarne sestavke in koncerte (v zadnjem času se uvajajo tudi stvarna predavanja iz posameznih predmetov), je bil ustanovljen in je začel s šolskimi oddajami 3. novembra 1931. tudi šolski radio za Dravsko banovino v Ljubljani. To je šolski radio v besede pravega pomena.

Njegov odbor je sestavljen iz vseh kategorij učiteljstva in zato bo služil šolski radio ne samo osnovnim, marveč tudi meščanskim, srednjim in strokovnim šolam. Poleg tega se bodo oddajala tudi predavanja za kmetse in gospodinjske, obrtne in trgovske nadaljevalne šole. Misli se s pomočjo šolskega radia izboljšati splošno narodno izobrazovanje in pospešiti ljudske univerze. Poleg tega se misli v bodoče prirediti mesečna predavanja za učiteljstvo in to pedagoška in šolskouppravna, obenem obveščati učiteljstvo o pedagoški literaturi.

Šolski radio za Dravsko banovino se trudi, da postane sestavni del šolskega po-

uka (na vseh stopnjah) in njega aktiven faktor in zato so predavanja prilagojena posameznim šolskim stopnjam. Oddaje se vrše ob torkih in petkih ob 11. uri 30 min.

Končno je treba pripomniti, da je v Ljubljani izvoljen poseben odbor, ki vodi radiooddaje iz kmetijstva in kmetijskega gospodarstva.

Ako primerjamo vse to, kar smo povedali, uvidimo takoj, da tako široke, razumne in pedagoške uporabe radia, kot jo ima šolski radio v Dravski banovini, ki je tako rekoč ustanova od včeraj, ne najdemo v nobeni drugi državi. Zato se moremo mi s tamošnjimi našimi tovariši in ostalimi prosvetnimi in kulturnimi delavci ponašati. Zeleti je le, da gre Beograd in vse ostale banovine po istem potu, ker šolski radio s pomočjo ostalih sredstev bo precej pospešil izvedbo sistematične državljanske, nacionalne, gospodarske, socialne in higienske vzgoje našega naroda.

Šolski radio v Dravski banovini je res šel v razvoju, a odsek, ki mu je bila poverjena naloga, da vodi to važno ustanovo, se je resno oprijel svojega dela, zavedajoč se velevažnega vzgojnega in poučnega pomena te institucije. Mnogo je težko, kajti vsak začetek je težak, a naš odsek skuša premostiti vse ovire in da je na pravi poti, pričra priznanje S. Prvanovića v »Narodni Prosveti«. Skušalo se bo dvigniti šolski radio res na višek in če ne bo večjih ovir, upamo, da bo uspeh siguran in bo odgovarjal gornjemu priznanju.

Ako pa hočemo res povzdigniti šolski radio, dvigniti njegov pomen in zagurati uspeh, tedaj je dolžnost nas vseh, da skrbimo, da se širi smisel za to velevažno ustanovo, kajti dobro vodstvo in izbrana predavanja še ne pomenjajo uspeha. Ta bo viden šele tedaj, ko bo imela ogromna večina naših šol svoje aparate, ki bodo služili v prosoh šolstva in narodne prosvete, v povzdigo narodne in državne zavesti med širšimi plastmi našega naroda.

še malo. Posebno primanjkuje učnih sob in stanovanj za učiteljstvo, kar dokazujejo zbrani podatki. V banovini je 840 šol s 133.277 šoloobiskujočimi otroki in odpade na razred povprečno 40 otrok. Za to število šolskih otrok je na razpolago 2554 učnih sob. Primanjkuje torej še 879 učnih sob, ker je 2816 razredov in 617 vzporednic. Prav redke so tedaj šole, na katerih bi število učnih sob zadostovalo. V privatnih poslopijih je nastanjenih še 30 narodnih šol.

Še nepovoljnije je stanje glede naravnih stanovanj učiteljstva. Na šolah je 1330 naravnih stanovanj in primanjkuje 1856 učiteljskih stanovanj. Nad polovica učiteljev nima naravnih stanovanj. Zaradi nezadostnega števila učnih sob in naravnih stanovanj za učiteljstvo je banovinski šolski odbor povsod, kjer so bili dani pogoji, pokrenil preiskrbo učnih sob in stanovanj. V začetku šolskega leta je bilo pričakovati živahnega stavbenega gibanja z zidanjem in prezidavanjem šolskih zgradb. V ta namen so imeli krajevni šolski odbori vse pripravljeno, t. j. odobrene načrte in dovoljena amortizacijska posojila z nabranimi stavbnimi fondy. Gospodarska kriza z neprilikami na denarnem trgu pa je otežkočila zidanje onim šolskim občinam, katere so z delom že pričele. Odobrenih amortizacijskih posojil krajevni šolski odbori niso mogli dvigniti v denarnih zavodih, kar jih je oviralo v izpolnjevanju obvez napram podjetnikom. V načelu odobrena posojila so denarni zavodi v posrednih primerih preklicali in s tem šolskim občinam onemogočili zidanje.

V splošnem so navajali vsi prizivni šolskih in upravnih občin proti odločbam sreskih načelstev glede zidanja šol, da je dotok občinskih doklad manjši od plemiranega proračuna. Občine so sicer priznavale nujnost zidanja in prezidavanja šolskih poslopij, vendar se z ozirom na obstoječo nenavadno gospodarsko krizo prosile, za odložitev zidanja na ugodnejši gospodarski čas. Zato se je kljub nujnosti moralo ugoditi prizivom in zidanje kakor tudi prezidavanje odložiti. Vsled nastalega gospodarskega položaja upravnih občin se je iz gospodarskih razlogov naročilo krajevnim šolskim odborom zmanjšanje proračunov za leto 1932., zlasti ukinitve zbiranja stavbnih fondov.

Iz navedenih ozirov je bilo zidanje in prezidavanje šol močno omejeno. V nezmanjšanem obsegu pa so se vršile vse priprave, ki so potrebne za zidanje in prezidavanje šol, da bo vse pripravljeno, ko nastopi ugodnejši gospodarski položaj. Tehnični oddelek kraljevske banske uprave ima v izdelavi načrte in proračune za 80 šol.

Nove šole.

Dogradilo in svojemu namenu se je izročilo v 8 srezih 11 novih šolskih poslopij.

Adaptacije.

Večjih prezidav in dozidav je bilo izvršenih v 7 srezih na 12 šolah tako, da te sedaj povsem ustrezajo svojemu namenu.

Zida se

v 7 srezih 7 novih poslopij, 4 pa se prezidavajo. Za pričetek zidanja imajo vse pripravljeno v 10 srezih za 20 šol. Zidave pa so se morale odložiti vsled pomanjkanja kreditov na ugodnejši čas.

Priprave za zidanje.

V vseh srezih banovine so se izvršili komisijski ogledi v svrhu preskrbe zahtevnih in zdravih učnih prostorov. Te komisije so ugotovile, da bo treba v 47 krajih zidati nova poslopja, v 35 pa bo mogoče odpomoči nujnim potrebam s prezidavami in dozidavami že obstoječih poslopij.

Ustanavljanje šol.

V banovini sta se ustanovili 2 novi šoli (Cajnarje-Fikšinci). Ustanovitev 2 pa je bila zavrnjena, ker ni bilo zakonite osnove. Na osnovi čl. 139., točke 14. zakona o narodnih šolah se je izvršilo 17 prešolanj, 9 zavrnilo, največ zaradi bodoče pregrupacije upravnih občin.

Podpore šolam.

Revnejše občine, posebno one, ki imajo visoke naklade in ki so začele zidati in prezidavati šolska poslopja, je kraljevska banska uprava gmotno podprla iz banovinskega proračuna 1931./32. s podporo 478.296,50 Din. Ker je bil banovinski proračun v tej poziciji znatno skrčen, je bilo treba omejiti tudi podporanje šol.

Posestno stanje šol.

Posestno stanje šolskih poslopij in zemljišč v smislu člena 36. in 39. zakona o narodnih šolah še ni urejeno, ker ni pravilnika k zakonu. V srezih bivše ljubljanske oblasti je kataster sicer že sestavljen, treba ga bo še izpopolniti. Neurejene so lastniške pravice do šolskih nepremičnin v srezih Murska Sobotna in Dolnja Lendava, ker si iste lastijo cerkvene občine.

Šolska zemljišča.

Vsa šolska zemljišča v Dravski banovini merijo 345 ha 87 a 43 m². Od teh se uporablja 178 ha 84 m² direktno v šolske namene.

Premalo prostora je za sadovnjake, ki bi morali biti pri vseh šolah kot vzorna učila — za pouk iz sadjarstva. Poleg navedenih zemljišč imajo nekatere šole tudi zemljišča, ki ne služijo direktno šolskim namenom. Ta zemljišča merijo 167 ha 2 a in 37 m².

Dohodke od teh zemljišč uživajo v nekaterih krajih na podlagi volil in zapuščenih upravitelji dotičnih šol. V največ primerih pa jih dajejo krajevni šolski odbori (srez Murska Sobotna in Dolnja Lendava) v najem in izkazujejo najemnino kot dohodek v proračunih.

Šolski vrtovi.

Pri 114 šolah ni šolskih vrtov, 92 šol pa ima šolske vrtove tako majhne, da ne ustrezajo šolsko vrtnarskim namenom. Velikost teh vrtov je od 2 do 3 are. Na 117 šolskih vrtovih ni drevesnic, ker so vrtovi premajhni ali pa imajo za drevesnico neprimerno lego in zemljo.

Prispevki krajevnih šolskih odborov

kr. banske uprave in raznih korporacij za oskrbovanje in izboljšanje šolskih vrtov so znašali v letu 1930. 284.277 Din, te vsote so se porabile v največ primerih za nove ograje, ki so za časa vojne in po vojni skoraj povsod razpadle. Leta 1931. je v proračunih kr. š. odb. določeno za šolske vrtove 413.196 Din. Raznih nagrad od kraljevske banske uprave občin in raznih korporacij je bilo podeljenih v znesku 48.701 Din, in sicer učiteljem 21.800 dinarjev in za vrtove 26.901 Din.

Proračun.

Z ozirom na težko gospodarsko srtnanje občin so se znižale dajatve za narodno šolstvo napram letu 1931. za leto 1932. na Din 5.279.896, to je za 27,60%. To znižanje je bilo potrebno zaradi vsesplošne svetovne gospodarske krize, kar bo vsekakor zadrževalo razvoj narodnega šolstva.

Referat za narodno izobrazbo.

Z odlokom kraljevske banske uprave I. No. 1994-I z dne 25. februarja 1931. se je ustanovil pri prosvetnem oddelku kraljevske banske uprave referat za narodno izobraževanje, v katerega področje spada po zakonu o narodnih šolah v najožjem stiku z banovinskim šolskim odborom evidenca in posebno vodstvo vsega izobraževalnega, organizacijskega in prosvetno-gospodarskega dela društev in učiteljstva.

Zaradi boljše evidence obstoječih društev in prosvetno-gospodarskih ustanov in da se dobi jasna slika nujnih kulturnih potreb v posameznih šolskih področjih, se je sestavil kataster teh ustanov, ki ga morajo izdelati vsa šolska upraviteljstva za svoja področja ter ga sproti izpopolnjevati.

Med tem, ko ima kataster namen ugotoviti ustanove, ki res služijo ljudstvu bodisi na prosvetnem ali prosvetno-gospodarskem polju, je namen podatkov o usposobljenju učiteljstva ugotovitev, katere učne osebe pridejo glede na krajevne potrebe v prvi vrsti v poštev o priliki nameščenja. Da se učiteljstvo usposobi in poglobi v svoje strokovno znanje, so se vršili v Dravski banovini sledeči učiteljski

tečaji:

1. Zdrušno-knjigovodstveni tečaj, ki ga je priredila sekcija JUU za Dravsko banovino s pomočjo 15.000 Din subvencije od kraljevske banske uprave.

2. Tečaj za rokotvorni pouk in radio-amaterstvo, ki ga je priredila sekcija JUU za Dravsko banovino s pomočjo 15.000 Din subvencije od kraljevske banske uprave.

3. Teoretično - praktični pedagoški pevski tečaj na državnem konservatoriju v Ljubljani se je vršil od 18. junija do 3. avgusta 1931.

4. Pevski tečaj pevskega zbora JUU je imel učiteljski tečaj od 2. do 10. julija 1931. v Ljubljani.

5. Pedagoški tečaj v Mariboru je priredila v avgustu »Pedagoška centrala v Mariboru«. Tečaj je podprla kraljevska banska uprava s podporo 4000 Din.

Razen teh tečajev, ki spadajo v neposredno področje prosvete, so se vršili še naslednji:

1. Uvodni tečaj za kmetško-nadaljevalno šolstvo v Mariboru.

2. Dva uvodna gospodinjska tečaja v Mariboru.

3. Praktični gospodinjski tečaj za gospodinjsko nadaljevalno šolstvo v Mali Loki.

4. Kmetško-gospodinjski tečaj na Krekovi gospodinjski šoli v Ljubljani.

5. Dva merkantilna tečaja za obrtno trgovske šole v Ljubljani.

6. Gospodinjsko higienski tečaj Podmladka Rdečega križa na Mladiki v Ljubljani.

Podpiranje knjižnih in književnih edicij.

Za izpopolnitev učiteljske izobrazbe je kraljevska banska uprava skrbela s tem da je odkupila za sreske učiteljske knjižnice in šolske knjižnice razne knjige, ki jih je priporočil ožji ban. šol. odbor. V ta namen je dovolila podpore 42.000 Din.

Tudi skrb za mladinske knjižnice se ni zanemarjala. Podprla so se založništva z odkupom knjig v znesku 17.000 Din.

Šolska vprašanja na drugem zasedanju banovinskega sveta.

Po zaključku razprave o proračunu kmetijskega oddelka je g. ban otvoril razpravo o prosvetnem oddelku in dal besedo inšpektorju Kotniku in nadzorniku Rapetu, ki sta poročala o srednjem in meščanskem šolstvu ter o ljudskem šolstvu ter šolskem odboru.

POROČILO O STANJU NAŠEGA ŠOLSTVA. Srednje šole.

V šolskem letu 1931./32. ima banovina 12 državnih srednjih šol; od teh sta dve klasični gimnaziji, 10 je realnih gimnazij. Realni razredi (5—8) se vzdržujejo kot paralelke na I. realni gimnaziji v Ljubljani in na realni gimnaziji v Mariboru. Vse te srednje šole so popolne (z 8 razredi) izjemno realne gimnazije v Murski Soboti, ki je štirirazredna. Na vseh, z izjemo I. in II. realne gimnazije v Ljubljani, se vzgaja moška in ženska mladina. Nedržavne srednje šole so 3. Škofijska klasična gimnazija v Št. Vidu in mestna ženska realna gimnazija v Ljubljani sta popolni in imata pravico javnosti, zasebna ženska realna gimnazija uršulink v Ljubljani pa ima 3 razrede ter ima pravico javnosti za prva dva razreda.

Na državnih srednjih šolah je vpisanih v 188 oddelkih 5653 učencev in 2098 učenk. skupno 7751. Porast napram lanskemu letu znaša 481 učencev(nk) in 7 oddelkov. Radi varčevanja so se dovolile vzporednice le v najnujnejših primerih tako da pride v banovini povprečno 41,2% učencev(nk) na en oddelk. Na 3 nedržavnih srednjih šolah je v 29 oddelkih 361 učencev in 787 učenk, skupno 1148; 1 oddelk in 6 učencev je več kot lani, dasi je odpadel samoupravni 5. razred realne gimnazije v Murski Soboti radi premalega števila učencev.

Na vseh 15 rednih šolah v banovini je v 103 razredih z 217 oddelki 6014 učencev in 2885 učenk, skupno 8899.

Učelnik nedostaja v Ljubljani, ker je na II. in III. realni gimnaziji za 9 oddelkov pouk le za popoldne in v Mariboru, kjer se poučuje 10 oddelkov le pop. od 9 na realni gimnaziji.

Za III. realno gimnazijo v Ljubljani je nujno potrebna zgraditev poslopja, v Mariboru pa je potrebna ženska realna gimnazija in poslopje za njo.

Manjkajoče število učiteljstva je bilo med prvim polletjem na srednjih šolah deloma postavljeno. Učiteljstvo je že močno obremenjeno; pouk je že nekoliko reduciran na realnih gimnazijah v Mariboru in v Celju.

Učiteljske šole.

Na štirih petrazrednih državnih učiteljskih šolah, 2 sta moški, 2 ženski, je v 28

oddelkih 399 učencev in 640 učenk, skupaj 1039 učencev. Učencev je 29, 10 manj kot lani. Na treh zasebnih ženskih učiteljskih šolah je vpisanih v 10 oddelkih 273 učenk (23 manj kot lani). Ker se zasebni učiteljski šoli v Ljubljani in Škofji Loki glede razredov izpolnjujeta v eno, imamo dejansko skupno 6 popolnih učiteljskih šol, kjer se poučuje v 30 razredih z 38 oddelki 399 gojencev in 913 gojenk.

Učiteljstva je dovolj z izjemo za risanje in petje na državnih učiteljskih šolah v Mariboru. Učiteljstvo zasebnih učiteljskih šol je pretežno usposobljeno le za pouk na meščanskih šolah.

Meščanske šole.

Meščanskih šol imamo državnih 31; 4 deške in 5 dekliških, ostale mešane. Od teh je 28 popolnih s 4 razredi, 3 se izpopolnjujejo postopoma (v Senovem sta 2 razreda, v Novem mestu in Zg. Šiški pa 3 razredi).

Poleg navedenih imamo še novo ustanovljeno mešano meščansko šolo v Škofji Loki, ki pa radi gospodarske krize še ni pričela s poukom.

Na državnih meščanskih šolah je letos v 161 oddelkih 2515 dečkov in 2678 deklic, skupno 5193. Porast napram lanskemu letu znaša 316 učencev in 219 učenk ter 8 oddelkov.

Na 9 zasebnih meščanskih šolah je v 36 oddelkih 1255 učenk (38 več in 1 oddelk manj kot lani). Notranja meščanska šola uršulink v Ljubljani se postopoma popušča in ima letos še 4. razred.

Na vseh 40 meščanskih šolah je 6448 učencev in učenk, 573 več kot lani. Meščanske šole izkazujejo tedaj s tekočim šolskim letom razveseljiv porast frekvence. Ker so dobile medtem z uveljavljenjem zakona o meščanskih šolah (5. dec. 1931) zakonito podlago in jim je v zakonu priznana veljava nižje srednje šole, je upati, da bodo v prihodnjem šolskem letu še izdatno povečale frekvenco in zmanjšale naval na srednje šole.

Učiteljstva na meščanskih šolah dokaj primanjkuje. Učiteljstvo je deloma močno obremenjeno s poukom, odnosno je nekaj pouka že reduciranega. Ker 2 leti ne bo učiteljskega naraščaja z višjo pedagoško šolo, se bo moralo v večji meri dodeljevati na meščanske šole učiteljstvo z osnovnih šol.

POROČILO BANOVINSKEGA ŠOLSKEGA ODBORA.

Stanje šolskih poslopij.

Šolskih poslopij, ki bi popolnoma ustrezala predpisom zakona o narodnih šolah, kakor tudi zakona o zaščiti šolske mladine v higienskem pogledu, je v Dravski banovini

Za književne edicije in časopise se je izdalo za 42.000 Din podpore. Vodnikova, Mohorjeva in Cankarjeva družba ter Kmetijska matica se je podprla z odkupom primerne števila knjig, ki so se darovale obmejnem kraju, našim izseljencem, strokovne pa kmetstvo in gospodinjstvo nadaljevalnim šolam.

Druge podpore.

Visokošolske štipendije. Prošnje za visokošolske štipendije in podpore so posebno v tekoči poslovni dobi številčno zelo narasle. Zaradi nezadostne postavke v banovinskem proračunu so se upoštevali le najnadarjenější in najpotrebnejši ter v prvi vrsti dijaki iz višjih letnikov. Podelile so se štipendije in podpore za visokošolce v skupnem znesku 195.000 Din.

Srednješolske štipendije. Podelilo se je 20 dijaških štipendij srednješolcem in 10 učiteljskim po 3000 Din, skupaj 90.000 Din.

Za dijaške in šolske kuhinje se je podelilo podpore v znesku 89.000 Din.

Božičnice. Za prireditve božičnic so prejele šole, ki se nahajajo v nacionalno ogroženih krajih, podporo v znesku 39.000 Din.

Sokol kraljevine Jugoslavije. Sokolske župe v Dravski banovini so se podprle z zneskom 375.000 Din.

Kulturna in prosvetna društva. Za razna kulturna in ljudsko-prosvetna društva se je izdalo 90.000 Din. V prvi vrsti so se vpoštevala pri tem ona društva, ki so s svojim delom, predavanji, tečajih dokazala, da se uspešno udeležujejo med narodom.

Razne podpore. Da se omogoči delo Narodni galeriji v Ljubljani in Muzejskih društev, so se podprla ista v okviru proračuna. Za varstvo zgodovinskih predmetov in starin se je podelilo 40.800 Din in za popravila in zgradbe cerkva, posebno tistih, ki izražajo kak izreden stavbni tip, ali ki hranijo kako zgodovinsko važno fresko, se je izdalo 188.000 dinarjev.

Vojaški grobovi. Započela se je akcija, da prevzamajo šole skrb za varstvo in ureditev vojaških grobov. To ni le iz pietetnega ozira, temveč iz vzgojnega stališča potrebno. Kraljevska banska uprava upa, da se bodo s tem spremenili zanemarjeni deli nekaterih naših pokopališč v cvetlične gaje.

Glasbena kultura. Iz postavke za povzdigo glasbene kulture so se podprla glasbena društva, ki vzdržujejo glasbene šole, z zneskom 64.600 Din.

Intelektualna statistika. Referat za narodno izobraževanje je izvršil intelektualno statistiko, ki je bila odposlana po ministrstvu ligi narodov.

Po tej statistiki je v Dravski banovini 406 javnih knjižnic (ne vstevši knjižnic, ki so pododseki društev) s 675.145 knjigami in 117 tisoč 955 čitatelji. Humanih društev je 665 s 97.555 rednimi člani. Imovina teh društev presega vrednost 27.000.000 Din. Od teh društev ima 230 svoje društvene domove v vrednosti okoli 11.000.000 Din.

Splošno prosvetnih društev je 986 s 108 tisoč 839 rednimi člani, vrednost imovine je 19.000.000 Din. Člani, 95 po številu, so

vredni nad 30.000.000 Din. Gospodarsko-prosvetnih društev je 588 s 153.098 rednimi člani. Njihova imovina se ceni na 6.000.000 Din, 29 domov pa reprezentira vrednost 9.000.000 dinarjev.

BANOVINSKI PRORAČUN.

Lanski proračun je bil za 2.341.842 Din manjši od predloga za l. 1932./33.

Proračunski predlog predvideva:

Dnevne in potni stroški članov ban. šolskega odbora 35.000 Din, pisarniške potrebe in nagrade za izredna dela 15.000 dinarjev, prispevki za stvarne potrebščine pomožnih šol v Ljubljani in Mariboru 145.000 dinarjev, dotacija za kritje nedostatka dohodkov: a) gluhošolstva v Ljubljani 442.020, b) deško vzgajališče v Ponovičah 420.000, c) zavod za slepe v Kočevju 340.000, potnine po § 39. zakona o banki upravi (direktorske konference, inspekcijska potovanja in nadzorstvo šolskih vrstov) 50.000, podpiranje zgradb in popravil šolskih poslopij: a) podpore za zidanje in prezidavanje šol 2.000.000, b) za ustanovitve fonda 1.000.000, prispevki za izobrazbo učiteljstva in učencev: podpore za izobrazbo učiteljstva v tečajih 40.000, podpore za šolske in narodne knjižnice 30.000, podpore šolam in humanitarnim ustanovam za revne učence 100.000, odkup in podpore za ped. mlad. knjige itd. 20.000, za telesno vzgojo učencev 50.000, podpora za šolski radio 60.000, podpora za narodno prosveto in predavanja v obmejnih šolskih področjih 40.000, naročnine in podpore za književne edicije in časopise 59.000, podpore za župe Sokola kraljevine Jugoslavije 500.000 Din.

Srednje šole: a) pisarniški in manipulativni stroški, knjige, učila, pošta 60.380, b) kurjava, razsvetljava, voda, čiščenje itd. 480 tisoč, c) izpopolnitev in popravila šolskega inventarja 60.000, d) vzdrževanje in popravila poslopij 200.000 Din.

Učiteljska: vzdrževanje poslopij in najemina 180.000, meščanske šole, prispevki za stvarne potrebščine 337.757, izredne podpore za srednje in meščanske šole 50.000, honorariji in razne podpore: honorariji za neobvezne predmete na srednjih, učiteljskih in meščanskih šolah 90.000, prispevek društvenemu študijskemu fondu za znanstveno izpopolnjevanje in vseučiliške eksk. 100.000, podpore in štipendije: a) za srednješolce 90.000, b) za visokošolce 200.000, podpore dijaškim kuhinjam, domovom in zadrugam 60.000, podpore muzejskim in zgodovinskim društvom: a) Muzejsko društvo v Ljubljani 30.000, b) Muzejsko društvo v Mariboru 30.000, Muzejsko društvo v Celju 20.000, Muzejsko društvo v Ptuj 20.000 Din, d) Zgodovinsko društvo v Mariboru 40.000, e) Narodna galerija v Ljubljani 100.000 Din.

Odkup umetnin zgodovinskih in umetno-obrtnih predmetov ter starin za javne zbirke 100.000, varstvo zgodovinskih predmetov in starin 50.000, podpore za gledališča: a) Narodnemu gledališču v Ljubljani za podpiranje podeželskih odrov 100.000, b) Narodnemu gledališču v Mariboru 350.000, c) podpora za gostovanja 50.000 Din.

Znanstvenemu društvu za humanistične vede v Ljubljani 40.000, prispevki glasbenim

šolam in za povzdigo glasbene kulture 80.000, za zgradbe in popravila cerkvenih poslopij 200.000, ureditev vojaških pokopališč 50.000, za ureditev banske knjižnice 20.000, prispevek fondu za zgradbo poslopja III. državne realne gimnazije v Ljubljani 1. obrok 600.000, skupaj 9.134.157 Din.

Lani je pa znašal odobreni banovinski šolski proračun 6.792.315 Din, torej za 2 milijona 341.842 Din manj.

(Dalje prihodnjič.)

Splošne vesti.

— Seja glavnega odbora JUJ se vrši v Beogradu dne 17. in 18. marca 1932. v domu Jugoslovenskega učiteljskega združenja s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika o delu izvršnega odbora. 2. Poročilo sekcijških predsednikov o delu sekcijških odborov. 3. Sprejetje poslovnika Jugoslovenskega učiteljskega združenja. 4. Določitev datuma in kraja glavne skupščine. 5. Predlogi in vprašanja.

— Potrdila o udeležbi na samoizobraževalnih tečajih, ki so potrebna za službene podatke, je sekcija poslala vsem društvenim predsednikom. Vsi oni, ki so se tečajev udeležili, naj se obrnejo na društvene predsednike, ki jim jih izročijo.

— Potrdila o rokotvornih tečajih. Ker dobivam od raznih strani pozive za potrditev obiska v večernih ozir. 3dnevnih tečajih za ročna dela, katere sem imel v teku let — izjavljam, da takih potrdil ne morem in ne smem izdajati, ker sem tečaje prejel pod okriljem Podmladka R. K. oziroma drugih korporacij, ki so bile merodajna izdajati taka potrdila. Sicer pa mislim, da so bili ti tečaji tudi v osebno korist vsakega obiskovalca ter le bolj informativnega in zasilnega značaja, ker je jasno, da si nikdo v tistem kratkem času ni mogel pridobiti popolne usposobljenosti za pouk v ročnih delih. — Udeleženci štiritedenskih tečajev za ročna dela dobe spričevala, če jih še niso dvignili, za l. 1925., 1926., 1927., 1928. pri tajništvu oblastnega odbora Podmladka R. K. v Ljubljani, za tečaja l. 1930. in 1931. pa pri upravitelstvu drž. II. deške meščanske šole v Ljubljani. Kolk 20 Din. — Alojzij Novak.

— Pridite na treznostni kongres, ki bo v nedeljo 21. februarja v Ljubljani v Unionu! Začetek ob 9. uri. Zborovanje traja z opoldanskim presledkom ves dan. Vrsta govorov: Uvodna beseda. Alkohol in zdravje — polkovnik dr. Matej Justin. Alkohol in zdravje — dr. Fedor Mikič. Treznost in šola — Marica Koželjeva. Treznost in učiteljstvo — Rudolf Horvat ml. Treznost in žena — Marija Ferjan. Alkohol in delavstvo — Joško Rozman in Filip Uratnik. Treznost in cerkev — profesor Bogovič iz Maribora. Naša kultura in naši poboji — Jan. Kalan. Alkohol in inteligenca — ravnatelj dr. Jos. Tominšek iz Maribora. Treznost in društva — dr. Miha Krek. Resno kulturno delo — profesor Franc Jeran. Kaj hočemo dijaki — Visokošolec. Biti čemo treznjenjaki — Srednješolec. Mi Mladi

junaki — Šolarček. Napovejmo boj surovosti! — Manica Komanova. Preusmerimo naše gospodarstvo! — agronom Alojzij Jamnik. S čim nadomestiti alkohol — šolski upravitelj Valentin Razinger. Absintenca in moderna prehrana — Martin Humek. Treznost in vlada — Nekdo. Mi Stajerci in treznost — ravnateljica Antonija Štupca. Jugoslovenski Savez treznosti — Govornik iz Zagreba. Savez treznosti mladeži — Govornik iz Beograda. Protialkoholni boj v Nemčiji in v svetu — direktor H. Czeloth iz Berlina. Organizirajmo se za sveti boj! In nikoli več pre-mirja!

Posebna zborovanja. Naš gost iz Berlina, direktor Czeloth, bo imel (istotam na verandici) še posebna predavanja — in sicer:

V nedeljo popoldne od 2.—3. za učitelje in vzgojitelje: Treznostna vzgoja mladine.

V ponedeljek popoldne ali zvečer za vse: Moderna Caritas in skrbstvo za alkoholike. K temu predavanju so povabljeni vsi, ki hočejo delati karitativno, posebno pa še naše ženstvo.

V dnevih kongresa in en teden potem bo v Unionu tudi protialkoholna razstava, ki naj si jo ogleda vsak udeleženec kongresa in še drugi. Posebno naj bi si jo ogledale razne šole! Razstava bo lepa in zelo poučna.

Treznostna akademija. Na predvečer, v soboto 20. februarja ob 8. zvečer — v veliki dvorani Uniona — treznostna akademija, ki jo priredi dijaštvo z delavsko mladino vred. Vstopnine ni; sprejemajo se samo dobrovoljni darovi.

— Podporno društvo finančnih in drugih uslužbencev državne uprave za Dravsko banovino v Ljubljani ima svoj redni občni zbor v soboto, dne 5. marca 1932. v salonu gostilne Kajfež v Florijanski ulici. Začetek ob 19.30 uri. Dnevni red: 1. Poročilo odbora. 2. Poročilo pregledovalcev računov. 3. Odobritev pravilnika bolniškega sklada. 4. Odobritev pravilnika za dajanje posojil. 5. Predlogi odbora (sprememba društvenega naslova. Superzavarovanje). 6. Volitev dveh članov odbora. 7. Volitev dveh pregledovalcev računov. 8. Predlogi članov in 9. Slučajnosti.

— Georg Kerschensteiner †. Prejšnji mesec je v Münchenu v 78. letu življenja umrl Georg Kerschensteiner, eden izmed »velikih vzgojiteljev« ne samo svojega naroda, ampak — sedanjega človeštva. »Njegovo bistvo in volja učinkuje v našeto ljudeh dalje, katerim je dal moč in jasnost. To je prava dediščina po njem, proti kateri stopajo celo njegovi spisi v drugo vrsto.« Tako Kerschensteinerja v obmrtnici mojstrsko označuje prijatelj in nemara najbolj mu kongenialni pedagog Eduard Spranger. Lepše se pač velja v kulturni pomen velikega pokojnika ne bi dal z besedo izraziti ob svezem grobu.

A ko bo dano kaj tiste časovne »distan-ce«, ki je potrebna za pravično presojo vsebine iz čase nesmrtnosti, bo morala pač in naša pedagogika v podrobnejših potezah prikazati Kerschensteinerjev duhovni obraz — da se njegov pedagoški evangelij čim bolj razodene vsem tistim, ki jim je poverjen tak ali tak posel v »pedagoški provinciji« našega kulturnega življenja. Že zato, ker nam ima Kerschensteiner, ta, reči moramo neobičajni,

LISTEK

JOŽE ZUPANČIČ, predsednik EO.

Ekskurzijski odsek pripravlja binkoštna izleta. Člani EO pojdejo na Plitvice in Koroško.

Najmlajši organ našega JUJ, Ekskurzijski odsek, pripravlja po naročilu božičnega ustanovnega sestanka dva izleta in sicer na Plitvice in na Koroško. Odbor EO pa ima še obilico posla tudi z lastno organizacijo, in zato, ker iščemo zvez, informacij, stikov na vse strani, kakor jih tak odsek nujno in zelo krvavo potrebuje. Vsak, kdor je že imel z organizacijo skupnih potovanj količkar posla, ve, da potrebuje aranzma turneje mnogo časa, da si že mnogo pred odhodom zagigura vse podrobnosti, ako hoče, da teče pot kot po maslu, zagisurati si je potreba sto podrobnih malenkosti, ki jih brezskrbni sopotniki niti ne opazi, pa so nujno potrebne, da so člani na koncu ture — zadovoljni. Še če greš sam na pot, te kot tujca in popotnika povsod radi opahajo, pa če si sam, sebi nevedečnost že odpustiš, ko pa se prepustiš drugim rokam, pa smo že taki, da se radi znesemo zaradi tega ali onega... Vodstvo EO pa bi rado odstranilo vsako spotiko in zato se že zdaj pripravljamo s polno paro. V naglici bi pa lahko na marsikaj — pozabili. (Tu naj omenjam, da bodo prišli naši češkoslovaški tovariši v juliju k nam na obisk, pa so nas že takoj po novem letu naprosili za aranžiranje njihove turneje po Jugoslaviji, kar jim bomo prav radi naredili, saj so nas obenem za prijateljsko protiuslugo povabili gori v svojo domačijo.)

Zaradi Plitvic naj omenim, da spada obisk Plitviških jezer o binkoštih že za bonton hrvatskih družb. Menda niso ti naravni biseri sosednje banovine nikoli tako očarljivi kakor ravno ob zgodnji pomladi. Za Plitvice bomo porabili binkoštno soboto ter oba naslednja dneva, binkoštno nedeljo in praznik. Vožnja je razmeroma dolga: Ljubljana, dolenska proga, Karlovec, Vrhovine. Tam prestopimo v avtobuse, ki nas popeljejo do Plitvic. Le mimogrede omenjam, da so nam že dodeljena prenočišča v tamkajšnjih hotelih zato, ker smo jih naročili že prejšnji mesec. Kakor doznavam, je te dni neko ljubljansko društvo rezerviralo za binkošti okrog 15 sob za svoje članstvo, pa so dobili prav kratak odgovor: »Ne moremo. Vse zasedeno!«

Za koroški izlet pa smo tudi v permanciji. Med drugim naj omenjam, da se bomo nastanili v Beljaku v hotelu Mosser, v Celovcu pa pri Janahu. Poset preko meje pa bi razmeroma podražil potni list ter vizum. Mnoge bi baš ta procedura odbila od udeležbe. Da pa preidemo te formalnosti, smo se obrnili na merodajne činitelje za posredovanje. Tako ljubljanski »Putnik«, kjer nam gresta zelo na roko g. ravnatelj Pintar in tajnik g. Valasek, avstrijski konzulat v Ljubljani, naše upravne oblasti na Jesenicah in drugi so nam nudili res velike ugodnosti in so pristali na naš predlog, da potujejo člani EO s kolektivnim vizumom. Tozadevne podrobnosti pa bomo objavili naknadno. Glede koroškega izleta pa imamo še mnogo, mnogo zadev: s carino, glede fotografskih aparatov, glede deviznih odredb, potovanje v domačem vagonu brez prestopanja na vsej poti, in še mnogokaj stvari, ki so na videz neopazne, pa jih moramo rešiti pravočasno, da se ne bodo stavile našim članom niti najmanjše ovire ali nevšečnosti.

Pa kaj bi še našteval; mi pripravljamo oba izleta z vso vestnostjo, ker želimo, da naj bo zadovoljstvo članstva najbolj dokaz, da je EO naši organizaciji nujno potrebna.

»In koliko bo stal izlet?« kar čujem, kako mi stavljate to vprašanje. Končne številke ne moremo še podati, ker prav zdaj delamo, da dosežemo povsod take cene, kakor bi jih posameznik ne dobil nikoli. Tiste novce pa bo zmogel vsakdo, kdor bo količkar sklonil nad »šparovčke«, ali pa se bo spomnil, da prične nalagati prihranke v Učiteljski hranilnici. To bo, prijatelji, tovarišica, Tvoja hranilnica, uporabil jo boš lahko tudi za druge namene, če ne pojdeš z nami. Priporočam pa vsem nujno: Štedite! Prepričan sem, da ne bo nikomur žal, če bo šel pogledat za binkošti tja doli med sosede, od koder nam »od straže hrvaške solnce gor« pride ali pa gori na sever skozi dolgi in sajasti podroški tunel — v Korotan!

Mahatma Gandhi — kot vzgojitelj.

Izza okrogle mize, kjer je konferiral Mahatma Gandhi v Londonu o perečih vprašanjih Indije, je prišel domov, kmalu nato pa so se zaprli za njim železna vrata politične jetnišnice — in mož je šel tja, koder je predsedal že tudi v letih 1922.—1924. Tedaj, ko

je bil napovedan Gandhijev obisk v Londonu, je govoril o njem ves svet, z najraznovrstnejšimi malenkostmi so vsi svetovni listi dražili svoje čitatelje: ali bo Mahatma slekel v mrzli evropski klimi svojo skromno plateno haljo in se bo topleje oblekel, ali bo Mahatma opustil svoje posebnosti glede molžnje domačih koz, ki jih je pripeljal iz svoje daljnje domačije, ali bo Mahatma tudi za časa konference za okroglo mizo, kjer se bo odločala usoda več sto milijonov njegovih rojakov, tudi držal običajno vsakotedensko celodnevno molčečno zaoblubo in drugo...

Gandhi pa je ostal tudi v mrzlem, megljenem Londonu prav tak kakor v svoji rodni Afriki: molčal ob ponedeljkih, molzel kozo, predel domačo volno in oznanjal svoj miroljubni nauk: »Nasilja nikar!« — »Satya graha!«

Te vrste nimajo prav nikakega namena, presoja o upravičenosti oz. neupravičenosti pokreta, kateremu stoji na čelu popularni Indijec, prikazati hočejo Gandhija zgolj kot vzgojitelja in osvetliti z nekaterimi primeri njegovo teorijo in prakso.

Sam je povedal te svoje življenjske istorije in jih je narekaval svojemu prijatelju, ko sta bila zaradi podobnih političnih zadev v zaporu že pred 9. leti. Lastna biografija je izhajala v Gandhijevem časopisu, kasneje pa so bili izbrani odstavki ponatisnjeni v posebni knjigi: »Satya graha in South-Africa« (Nikar nasilja v Južni Afriki). Knjigo so prestavili v razne jezike, v razširjeni obliki z Gandhijevim uvodom pa jo je izdal pred dobrim letom C. T. Andrews v neki new-yorški založbi.

Popularni Indijec pravi, da ga je zanesla na čelo vodstva svojih rojakov le želja, da pomaga svojim bednim bratom in sestram. Večstomilijonski narod je bil deležen le krivic s strani svojih gospodarjev-belokožcev.

Zahvalil se je za ponujeno mesto za visokega uradnika v upravni službi, kupil si je obsežno zemljišče in je ustanovil — kot vnet častilec slovanskega misleca Tolstoja — farmo, ki ji je nadel ime: »Tolstojeva farma«. Mnogo mladeničev in mladenk, mož in žena z družinami je odšlo na »Tolstojevo farmo«. Gandhi je živel s svojci sredi mramornih neutrudoma je učil, z besedo in pedom, potoval je iz kraja v kraj, vodil je delavske štrajke, prirejal protestne shode, bil zato čisto gost policijskih zaporov, pa ga vse

to ni odvrnilo od njegovega 20-letnega podrobnega dela, ko je učil svojo farmo, sosesko in ostale sorojake.

»Le ena sila me je vodila v vseh teh letih,« piše Gandhi, »želja po resnici in pravičnosti.«

»Eden mojih učencev,« pripoveduje Mahatma Gandhi, »je bil neukročen lažnivec, prepirljivec, pravi pravcati neobdiganec. Često je razjezil druge, kakor tudi mene. Po svojem trdnem običaju pa nisem nikoli kaznoval s šibo niti druge niti njega. Nekoč pa mi je nemarnik zaigral nekaj takega, da me je kar vrglo iz običajnega tira. Še bolj zaradi tega, ker sem ga skušal prepričati o krivičnem postopku in sem ga z lepo, očetovsko besedo svaril. Fantič se mi je le rogala in me je hotel pred ostalo šolsko družino napraviti prav majhnega. V trenutku, ko se nisem več obvladal, zagrabim za ravnilo na bližnji mizi in ga vsemak z njim po roki. Tresel sem se od razburjenja, kar je prav tako opazil kaznovanec kakor tudi ostali njegovi součenci. V kakšno neobičajno stanje me je spravil upornik, so opazili prav vsi.

Ko sem ves togoten in tresoč zamahnil z ravnilom po dečku, je ta krčevito zavpil. Pa menda ne toliko zaradi bolečine, kakor bolj zaradi dejstva, ker me je ujezil do brezvladja, in sem zagrabil za palico, kakor se nikoli dotle. Vem tudi, da ga udarec ni tako močno zabol, da bi mu izvil obupen krik, saj je bil fant star 17 let in neobičajno krepko razvit. Ko bi ga zbesnel moj udarec do razkačenosti, bi se vrgel name, podrl bi me in meni ne bi bilo več pomoči.

Bilo pa je prav nasprotno.

Res, fant je ob mojem nenavadnem udarcu zavpil; ampak le zaradi tega, ker je opazil, da me je pritiral do skrajnosti. Zabolela ga je moja — bolečina... Ker sem segel do — nasilja.

Kaznovanec se je spremenil v trenutku. Nikoli mi ni več odpovedal pokorščine. Zoper njega nisem imel več povoda, da bi se pritožil.

Pač pa sem obtožil — samega sebe. Obžaloval sem svoj postopek, svojo nemoč. Tisti dan sem pogrešal v sebi popolnega človečanstva in sem začutil, da sem — zver.« — »Jaz pa le želim,« tako končuje Gandhi navedeni dogodek: »nasilja — nikar! — Satya graha!«

Bo še nadaljeval: —nč—

»sekularni« oblikovatelj človeka, šolski organizator in pedagoški mislec s svojo neomajno vero v človeka mnogo bodrilnega povedati osobito danes, to je iščočim rešilo nit, ki bi vodila iz »gluhe loze«, v kateri se nahajamo.

Te vrstice naj bodo po takem le spoštljiv poklon naše kulture ob pokojnikovem odhajanju v večnost! Sicer pa ostanemo še dolžniki njegovemu geniju.

— **Delnice Agrarne banke** — članstvu v vednost. Ker se obračajo poedinci na sekcijo s prošnjo za informacijo, kdaj bodo prejeli delnice Agrarne banke, objavljamo na tem mestu odlok računovodskega oddelka ministrstva notranjih del R. br. 8276 od 25. julija 1931, ki so ga prejeli vsi finančni oddelki banskih uprav. Okrožnica se glasi:

Ministarstvo Financij, odeljenje državnih računovodstva i budžeta aktom svojim II. br. 79.542 od 11. jula 1931. godine dostavlja sledeće:

Potrebno upustvo za prijem akcija Agrarne banke kao i interesa dostaviće se svima ustanovama čiji su službenici unisali i uplatili akcije na dvogodišnju otplatu.

O prednjem se izveštava ministarstvo s molbom, da sa ovim upoznate sve podružne ustanove i naredite im, da prestavke poedinih službenika o traženju akcija ne dostavljaju ovom ministarstvu, jer se po istima neće ništa raditi, niti uzimati u postupak.

Prednje mi je čast dostaviti s molbom, da o istom izvolite upoznati podružne ustanove i službenike.

Zgornji dopis je bil poslan 25. septembra 1931 tudi vsem sreskim načelnikom.

— **Film kot učni pripomoček.** Preteklo leto sta se vršila v Parizu dva kongresa, na katerih se je reševalo vprašanje o filmskih predstavah kot učnem pripomočku. — Skoraj istočasno se je vršil na Dunaju velik kongres delegatov iz 21 držav, ki so se bavili s tem vprašanjem. — V Rimu obstoji mednarodni inštitut, a v Baslu prav tako poseben biro za mednarodno vzgojo z uporabljanjem filma. — V Franciji imajo v osnovnih šolah do sedaj 4000 velikih in 2500 malih kinoaparatorov, ki služijo učitelstvu kot pomožno sredstvo pri pouku.

— **Stanje učiteljskih akademij v Nemčiji.** Za l. 1932. je v Nemčiji ustavljen sprejem v vseh pedagoških akademijah. Obenem je bilo tudi zatvorjenih pet pedagoških akademij in to v mestih: Gottbus, Stettin, Erfurt, Altona in Cassel. — Slušatelji teh akademij so razporejeni na ostalih deset akademij na Pruskem. Povod tem ukrepom je veliko število absolviranih in nezaposlenih učiteljev in učiteljic.

— **V Španiji je** otvorjenih 7000 novih osnovnih šol. Za te šole je bilo istočasno z otvoritvijo angažiranih 14.000 učiteljev (ic), za katerih plače je sprejet proračun, ki znaša 32.300.000 peset. Za material in učila je izdanih 833.300 peset. V bodočem letu je predvideno v Španiji zvišanje učiteljskih plač za 10%. Najnižja učiteljska plača znaša danes 3500 peset letno.

— **Narodne šole v Savski banovini.** Narodnih šol je v Savski banovini vsega 1762, in sicer 1742 državnih in 20 privatnih s 4531 razredi z 284.383 šoloobveznimi otroki za nižjo in 57.258 za višjo narodno šolo. Šoloobiskujočih otrok je vsega 304.220. Šolskih poslopij imajo vse državne šole 1986, a privatne 20. Od leta 1918. je naraslo število šolskih poslopij za 238, kar je vsakakor lepo število. Vseh učnih moči za te šole ima Savska banovina 4429.

— **Češkoslovaško šolstvo v številkah.** Po službeni statistiki je bilo v l. 1930/31. na Češkoslovaškem 14.900 šol z 41.255 razredi in 40.949 učiteljev (ic). Učencev in učenk je bilo v teh šolah 1.721.615. Od teh šol je 10.144 češkoslovaških, na katerih je službovalo 28 tisoč 540 učnih moči, nemških šol je bilo 3309 z 9286 učitelji (icami), madžarskih 835 s 1773 učitelji (icami), rusinskih 514 s 1137 učitelji (icami), poljskih 90 z 280 učitelji (icami), romunskih 4 s 15 učnimi močmi in 4 židovske z 8 učnimi močmi. Meščanskih šol je bilo 1868 s 7479 razredi in 9321 učitelji (icami). Vse meščanske šole je obiskovalo 281.802 učencev (k). Otroških vrtcev in zavetišč je bilo 2428.

Šolstvo v Julijski Benečiji.

Šolske nadzornike in didaktične ravnatelje v Julijski Krajini je pozval k sebi šolski skrbnik Mondino in jim dal nove direktive za tekoče šolsko leto. Pouk bi se moral vršiti redneje in dati boljši rezultat. Med učitelji in oblastvenimi zastopniki ne vladajo vedno dobri odnosi. Ugotavlja pa, da se je v zadnjem času pri civilnih in političnih oblastvih izboljšalo pojmovanje ljudskošolske misije in se učiteljsko osebo bolj upošteva kakor prej. Mondino je zadovoljen, da ni v Julijski Krajini več slovenskih učiteljev. Mondino razlaga ob začetku vsakega šolskega leta učiteljem, da mora biti šola vzgojna in asimilacijska sila med »drugorodci«. Fašistični hijerarhi pa mu koncem vsakega šolskega leta povedo, da ne morejo biti zadovoljni ne z uspehi učitelstva v šoli in ne z njegovim izvenšolskim gibanjem. Večina sedanega učitelstva je po njihovi sodbi nesposobna za izvrševanje naloge obsejne fašistične šole.

Nedavno je fašistični tisk zopet potožil, kako da primanjkuje učiteljev v Julijski Krajini. Od približno 4700 učiteljskih moči je moških samo 1400. Učitelj je torej 3300. Med njimi so mladenke 17 do 18 let, ki ne morejo držati discipline med 13 do 14 let stari učenci in so zadovoljne, če ti dečki sploh ne prihajajo v šolo. Brigajo se potem toliko bolj za deklice. Fašistični tisk izvaja, da šolske, pošolske fašistične organizacije ne morejo uspevati v krajih, kjer ni učiteljev. Za učiteljski naraščaj je slabo preskrbljeno, ker

se sprejema na učiteljska le malo, določeno število prijavnikov. Na tržaškem učiteljskem so jih letos odklonili skoro 200.

Po »Slovenskem Tedniku«.

Osebnostne zadeve.

—i Napredovali so učitelji(ce) v VI. skupino: Arrigler Valerija, učiteljica v Trzinu; Schweiger Hedvika, učiteljica v Novem mestu; Veber Franja, učiteljica v Starem trgu; Troha Elza, učiteljica v Zavrču; Rakovec Cirila, učiteljica v Sv. Pavlu; Kontler Marija, učiteljica v Prihovi; Herzog Ana, učiteljica v Ljutomeru; Levec Stefanija, učiteljica v Boh. Bistrici.

Učiteljski pravnik.

—§ Odgovor: E. D. v V. D. — Z odlokom ON br. 59.803 z dne 14. 9. 1927 ste bili postavljeni v II/3. skupino in s l. 4. 1931 pravilno prevedeni v VIII. skupino po U. Z. iz leta 1931. s plačo 790.— Din, ker ste bili nad 3 leta v odgovarjajoči skupini. — Ker ste zadostili pogoju § 49. U. Z., lahko zaprosite za VII. skupino; 2. period. povisek Vam pripada šele po 6 letih, prebitih v skupini, t. j. 1. 10. 1933.

—§ Napredovanje učiteljstva; ocena. Po zahtevi ministrstva prosvete naj se vpišejo v izvedbo iz Uslužbenega lista kot v priloge k prošnjam za vsa napredovanja službene ocene zadnjih 3 let za vsako leto posebej (za napredovanja iz X. in IX. skupine — ocena 4 let) in sicer z besedami in številkami.

V prošnjah (vlogah) in izvodih iz Uslužbenega lista je v bodoče navesti tudi očetovo (moževno) polno ime.

Naša gospodarska organizacija.

—g Učiteljska gospodarska poslovalnica je imela dne 2. februarja t. l. skupno sejo upravnega in nadzorstvenega odbora. Oba odbora sta revidirala račune in ugotovila bilanco o delovanju U. G. P. v II. poslovnem letu. Razveseljivo število naročnikov dokazuje, da ima U. G. P. že mnogo pristašev in celotna slika naročil pripoveduje, da uživa U. G. P. pri naročnikih zaupanje. Neplačani računi žal kažejo na vladajočo krizo, ki ovira popoln razmah te institucije.

Število članstva se je v tem letu precej zvišalo. Pričakujemo, da bodo v III. poslovnem letu združniki U. G. P. vsi v JUU včlanjeni tovariši(ice), kakor je bilo sklenjeno na pokrajinski skupščini.

Prepis bilance z vsemi prilogi bodo v kratkem prejela vsa učiteljska društva. Pri društvenih zborovanjih naj se o bilanci razpravljajo, da bo dobil vsak član natančen vpogled o delovanju U. G. P. in bo razvidel tudi velik gospodarski pomen te zadrage za organizacijo in oba Učit. domova.

Učiteljska gospodarska poslovalnica ima že na razpolago razstavo strokovnih knjig in stenskih slik v Mariboru in v Ljubljani. To je prvi začetek razstave, ki se bo sčasoma izpopolnila do potrebne višine.

Oddelek U. G. P. v Ljubljani prične v bližnji bodočnosti samostojno poslovanje.

Učiteljska gospodarska poslovalnica bo založila tudi vzorne načrte šolskih klopi, kakor tudi ostale šolske opreme za različne kategorije šol.

Člani, poslužujte se »Učiteljske gospodarske poslovalnice« in pomagajte graditi naša domova!

—g Posnemanja vredna zavednost. Tož varš Lojze Marok iz Ljubljane je odstopil Učiteljskemu domu v Ljubljani polovico prejetega honorarja v znesku Din 250.—. Ko bi bili vsi tovariši in tovaršice tako zavedni, bi kmalu imeli svoj dom. Iskrena hvala in posnemajte! — Jos. Kobal, blagajnik.

— Učiteljski dom v Ljubljani. Tov. Ljudevit Kabaj, šolski upravitelj v Cerkljah ob Krki, je daroval za dom Din 100.—. Iskrena hvala in posnemajte! Jos. Kobal, blagajnik.

—g Za Porekarjev temeljni kamen so nadalje zbrali, oziroma darovali Učiteljskemu domu v Mariboru: Miloš Levstik — Celje, 50 Din; Velnar Jože — Murska Sobota, 200 Din; Tušak Franjo — Tezno, 52,50 Din; Šumer Hinko — Šmarje pri Jelšah, 40 Din; sresko uč. društvo Gornji Grad 200 Din, sresko uč. društvo Maribor levi breg 430 Din. Porekarjeva zbirka znaša sedaj z zadnjic izkazanimi darovi 1562,50 Din. Vrli darovalci naj bi našli obilo posnemovalcev!

Mladinska Matica.

—mm Z 18. seje, dne 11. februarja 1932.

1. Glede treh rokopisov o domu in gošpodinji pade odločitev na prihodnji seji.
2. Za knjigo o Tesli in razvoju elektrotehnike, ki jo misli izdati Mladinska Matica v izredni publikaciji, napravi upravnik do prihodnje seje natančen proračun, tako da se lahko določi subskripcijska in knjigotrška cena.
3. Na prihodnji seji poda upravnik natančen obračun dohodkov in stroškov Mladinske Maticе v tem šol. letu.
4. Za Bevkovo knjigo »Luček išče očeta«, ki izide v rednih publikacijah, se določi korektor in ilustrator.
5. Da se »Tiho življenje« čimprej razproda, se razpošlje pred Veliko nočjo na šole posebna okrožnica.
6. Ker mislimo izdati tudi letos za Miklavža v izredni publikaciji knjigo za naj-

mlajše, razpisujemo dve nagradi, 2000 in 1000 Din za dva najboljša spisa.

—mm Razpis književnih nagrad. Mladinska Matica misli izdati za Miklavža v izredni publikaciji knjigo za najmlajše šolske otroke in razpisuje zato dve nagradi, prvo v znesku 2000 Din, drugo pa 1000 Din za dvojce najboljših del.

Po obsegu naj delo ne presega štirih tiskanih pol formatov izrednih Maticinih publikacij. Snov poljubna. Delo je lahko literarno ali slikarsko, pisano v prozi ali v verzih, glavno je, da je umetnina, ki bo primerno Miklavžev dar za otroke od šestih do devetih let. Nagradjeni deli dobijo tudi običajen honorar.

Rokopise naj pošljejo pisatelji oziroma slikarji pod geslom, s katerim naj bo opremljena tudi zaprta kuverta z avtorjevim naslovom. Rokopise sprejema do 1. avgusta t. l. tajništvo Mladinske Maticе, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6. Tam dobe pisatelji tudi podrobna pojasnila.

—mm Pravkar je izšla 5. številka »Našega roda«, ki je tokrat posvečena veselju in smehu. Z verzi so zastopani: Stano Kosovel, Zdravko Ocvirk in Anica Černejeva. V prozi: Ribičič, Milčinski, Magajna, Kmetova, Pokorn in Lojze Zupanc. Zanimiv bo Škodlarjev članek o fotografiji, portretu in karikaturi. Vesel je Skrbniškov dramatični prizor. Pestre so tudi vse ostale rubrike in posebno bogat je tokrat Cicibanov rod. Nič manj zanimiv ni slikarski del, kjer sodelujejo: Justin, Vavpotič, Gaspari, Gorše, Globočnik, France Kralj, Mara Kraljeva in Fr. Kunaver.

O Ribičičevem »Mihecu in Jakcu« poroča ista številka (6.) »Mentorja«: O Miklavžu je izšla ta knjiga in menim, da dobri svetnik ni mogel prinesiti kaj boljšega in primernejšega onim, ki so se do njegovega godu spoznali s skrivnostjo črk. Je pa res to knjiga, ki mora v otroku vzbuditi veselje do čitanja. Igraje prebere stran za stranjo in preskuša obenem svojo bistrost, ker kar pisatelj mo dro zamoli — otroka hoče naučiti opazovati in misliti — to mu z zanimivo nazornostjo pokaže M. Gaspari v drobnih slikah, ki gredo menda v tisoče. Otroci spremlja juna ka Miha in Jakca od rojstva pa do šole in preživi z njima vse letne čase in praznike in še to in ono, mimo česa bi najbrže sicer šel z zaprtimi očmi. Naša mladinska književnost za najmlajše je s to knjigo mnogo, mnogo pridobila.

O Lovrenčičevem »Tihem življenju« piše med drugim kritik France Vodnik v svoji obširni oceni v »Mentorju«:

... Tudi njegova (Lovrenčičeva) knjiga »Tiho življenje«, ki jo je h koncu minulega leta izdala zelo delavna Mladinska Matica, je zbirka legend oziroma legendaričnih povesti... Legenda je zato že po svojem bistvu religioznega značaja. Navadno je seveda izročilo prejšnjih časov in rodov, a s tem njena snov postane še posebno častljiva. Ločiti pa moramo ljudsko legendo od literarne, kamor prištevamo tudi vse tiste, ki se po vsebini sicer opirajo na ljudsko izročilo, a so po vsebini in obliki delo znanega pisatelja. Takšne so tudi pričujoče legende, saj jih je pisatelj oblikoval popolnoma po svoje. Po svoji vsebini pa sta dve vzeti iz goriškega, štiri pa iz gorenskega legendaričnega okrožja... Zdi se, da bi pisatelju z umetniškega vidika mogli tu in tam očitati malo preveč literarno oblikovanje, radi česar rad dodaja včasih marsikaj nebitvenega... Toda priznati je treba, da je sicer vsa zbirka napisana z veščo roko in da se je pisatelj potrudil, da čim skrbneje poda zlasti vsebinsko ozadje. To pa je za mladinsko knjigo največjega pomena, zakaj fabula je v prvi vrsti tista vzmet, ki izproža mlado fantazijo, obenem je prav zgodba tista zakladnica etičnih nagibov in sil, ki naj jih mladi bralec črpa iz vsake dobre mladinske knjige. Ta poudarek je izražen tudi v naslovu »Tiho življenje«.

Zbirko krasi številne, deloma prav dobre, deloma pa, sodim, za mlado oko, željno čim večje konkretnosti, v obrisih morda premalo jasne risbe slikarja B. Jakca.

MIROSLAVA LEITGER

LJUBLJANA, JURČIČEV TRG ŠTEV. 3.
Izdolovanje ročnih in strojnih vzorin. Predtiskarija in izdelovanje šablon. Zaloga DMC in vseh potrebščin za vezenje in predtisk.

Učiteljski pevski zbor JUU.

—pev Pevski tečaj, ki se je vršil 13. in 14. februarja, je bil prav dobro obiskan in je dokazal, da se članstvo v polni meri zaveda

velike naloge, katere delna izpopolnitev bo 7. marca. Prihodnji pevski tečaj bo 4., 5. in 6. marca. Pričetek 4. ob 9. uri. Onim, ki so bili odsotni pri tej vaji, pošljemo še posebna opozorila in note. — Odbor.

—pev Pevske vaje za članice in člane iz Ljubljane in okolice se vršijo vsako soboto od 20. do 21. ure v Glasbeni Matici.

—pev Koncert UPZ 7. marca. Na koncertu bo zbor izvajal sledeči program: Kosta Manojlovič — »Puče moj«; I. Hristić — »Hristos tješi mater svojo«; St. Mokranjac — »O kako brezakovo je...«; Krstić P. — »Dugo se polje zeleni« in ženski zbor »Pod jorgovanom«; M. Milojevič — »Muha i komarac«. Sledijo: Tajčević — »4 duhovna stiha« z bas solo; E. Adamič — 6 narodnih pesmi za ženski zbor po napevih iz Kokošarjeve zbirke; Tajčević — »4 starosrbijanske«. Program zaključujejo 4 srbske narodne pesmi od Stolcer Slavenskega: »Koleda«, »U jesenske duge noći«, »Sljepačka« in »Rugalica«.

Šolski radio.

—r Program za XV. teden. V torek, 23. februarja bo predaval g. Kapus Vladimir: Zimsko življenje v gozdu. I.—III. V petek, 26. februarja: Dobra mladina. I.—III. Dialog, oddaja g. šol. upravitelj Horn Pero. Obe oddaji pričetna ob 11. uri 30 minut.

—r Napredek šolskega radia v Dravski banovini. Odsek za šolski radio z veseljem ugotavlja, da narašča zanimanje za to novo prosvetno ustanovo in da se pridno javljajo nove šole, ki žele informacij glede nabave dobrih radio-aparatorov in glede organizacije šolskega radia sploh. Da bo v bodočem šolskem letu prirastek šol z radio-aparati še večji, bo v počitnicah, če bodo denarna sredstva dovoljevala, zopet tečaj za radio-amaterstvo, da se učitelstvo izpopolni v tej smeri in da pospeši potem razvoj te važne kulturne pridobitve.

Iz poslanih dopisov razvidimo, da uga-jajo mladini najbolj dialogi in reportaže, zato opozarjamo predavatelje na članek: »Kako predavajmo v šolskem radiu?« Članek je spisal g. prof. Niko Kuret v zadnji »Prosveti«.

V petek, 12. februarja smo po končanem šolskem predavanju pričeli z oddajo kratkih 10 minut trajajočih poročil važnih dogodkov, ki zanimajo mladino, kakor izredno aktualne novice, koledar pomembnih zgodovinskih obletnic i. dr. Vabimo učitelstvo in mladino, da nam pošlje opis posebnih dogodkov v svojem domačem kraju, da jih oddamo v radiu in s tem ojačimo zanimanje naše mladine.

Na delo za naš dom! Vsa naročila potom U.G.P.

—r Kmetijski pouk po radiu v drugi polovici februarja. V četrtek dne 18. februarja t. l. ob 18. uri popoldne nadaljuje živinorejski nadzornik g. Martin Zupanc predavanje o predmetu: »Naša domača prašičereja in nasveti za njeno zboljšanje«. Govoril bo v prvi vrsti o primernem krmljenju prašičev.

V nedeljo dne 21. februarja ob 8. uri zjutraj predava tajnik g. Kafol »O oskrbi sadnega drevja s posebnim ozirom na gnojenje in zatiranje škodljivcev pred pomladjo«.

V četrtek dne 25. februarja ob 18. uri popoldne predava g. ing. Zupanič o vinarstvu in sicer o vinski krizi in našem vinogradništvu.

V nedeljo dne 28. februarja ob 8. uri zjutraj predava g. ing. Viktor Novak o gozdarstvu in sicer o sečnji.

Stanovska organizacija JUU Iz društev:

Vabila:

— JUU SRESKO DRUŠTVO V RADOVLJICAH zboruje v soboto dne 5. marca takoj po prihodu dopoldanskih vlakov v poslopiju osnovne šole na Jesenicah. Dnevni red: Poročilo predsedstva. — 100letnica dr. M. Tyrša. — Pogovor o došlih okrožnicah. — Slučajnosti. — Udeležba je obvezna za vsakega člana. — Odbor.

— JUU SRESKI DRUŠTVI LJUBLJANA IN LITIJA zborujeta v ponedeljek dne 22. t. m. in ne v soboto 27. t. m. Dnevni red zborovanja je isti, ki je bil objavljen v prejšnji številki »Učiteljskega Tovariša«.

Kadar pridete v Ljubljano

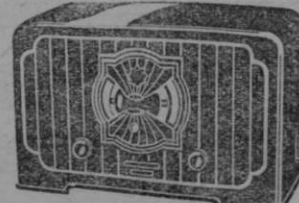
z mislijo, da si nabavite dober aparat za šolski radio

ali tudi zase, ne pozabite obiskati našega prodajnega oddelka. Pri nas dobite največjo izbiro aparatov na baterije, na izmenični in istosmerni tok vseh napetosti. Nizke cene in ugodni plačilni pogoji!

RADIO LJUBLJANA

TELEFON 31-90

MIKLOŠIČEVA CESTA 5

Vse muzikalije se dobe v knjigarni Učiteljske tiskarne. Prospekte raznih edicij pošilja na zahtevo brezplačno.

= JUU LITIJSKO DRUŠTVO zboruje skupno z ljubljanskim učit. društvom v ponedeljek 22. febr. t. l. ob 9. uri na Grabenski šoli v Ljubljani. — Izven internih zadev društva je objavilo dnevni red že ljublj. učit. društvo. — Odborova seja našega društva pa se vrši po zborovanju in ne pred zborovanjem, kot je bilo zadnjič objavljeno.

Poročila:

+ JUU SRESKO DRUŠTVO ZA SREZ DRAVOGRAD V PREVALJAH je zborovalo dne 16. januarja 1932. v Prevaljah. — Od 108 članov je bilo navzočih 42, t. j. 45.4%.

Po običajnem pozdravu je otvoril predsednik zborovanje ter podal situacijsko poročilo. Prečitajo se vsi došli dopisi in okrožnice sekcije, h katerim je članstvo zavzelo svoje stališče. V debato so posegli tovariši Doberšek, Gačnik, Kopriva, Močnik Peter. Tov. predsednik je podal obširno poročilo o seji širšega sosveta v Ljubljani. Članstvo se je zanimalo posebno za vprašanja glede ocenjevanja naravnih stanovanj, naravnih dajatev, sistemizacije službenih mest in za zakon o obrtno nadaljevalnih šolah, prav tako tudi za mladinski tisk. K poročilu se je razvila živahna debata.

Zborovanje je posetil tudi g. sreski načelnik dr. Hacin. Tov. Kopriva, ki je baš ta čas referiral o zadružnem življenju v šoli, je svoje predavanje prekinil in tov. predsednik je v imenu učiteljskega iskreno pozdravil došlega gosta. Po predavanju se je g. sreski načelnik zahvalil predsedniku za pozdravne besede ter v daljšem nagovoru poudarjal uspešno in zaslužno delo učiteljskega v prostoru, gospodarstvu in socialno-humanitarnih društvih. V obče so v vseh organizacijah, ki služijo v blagor narodu, poverjena če že ne vodilna, pa vsaj ona mesta, ki zahtevajo največ resnega in poštenega dela ravno učitelstvu, ki izvršuje te nenagradne funkcije vestno in z ljubeznijo. V učiteljskih vrstah so tovariši in tovarišice, o katerih moremo reči, da so pravi borci za narod, dom in kraja. Zato so dobili nekateri izmed njih priznanje z najvišjega mesta. Odlikovani so bili tovariši Gačnik Janko, Kuhar Janko, Golob Josip, Stres Feliks in Kuraš Ivo. So to tovariši, ki že leta prednjačijo s posebno žilavo agilnostjo. G. sreski načelnik si je štel v prijetno dolžnost, da so mu oblasti poverile razdelitev teh odlikovanj in je posameznim odlikovancem iskreno čestital.

V imenu odlikovanih se je zahvalil tov. Gačnik, poudarjajoč, da je s temi znaki prejelo odlikovanje tudi celokupno učitelstvo. Saj so odlikovanci najbližji tovariši vsemu učitelstvu, ki je edino v mislih in delu; po hvala enemu je torej pohvala vsem.

Tov. predsednik se je g. sreskemu načelniku toplo zahvalil za izredno lepe besede. Bil je to nagovor priznanja, ki je učitelstvu najlepša nagrada za trud in delo. Tov. predsednik je prav tako priščno čestital vsem in odlikovancem še posebej. K njegovi poslednji čestitki so se pridružili z navdušenjem vsi navzoči tovariši in tovarišice.

Iz predavanja tov. Koprive, ki je bilo zelo zanimivo in aktualno, posnemamo sledeče: Predavatelj je najprej opisal splošno duhovno in duševno ubranost današnjega človeka ter posebej učitelja ter naznačil nje vzroke. Nenotnost fronte vzgojiteljev v dosegu glavnih vzgojnih ciljev je sokriva mnogim svetovnim zlom. Zadružnost je geslo današnje dobe. Razne borbe za prestiž se vrše le med velikimi edinicami. Kdor ne sledi klicu po zadružnosti, je zmrvljen. »Naša šola« je le navadna posledica te dobe zadružnosti. Kjer ni zadružnega dela vsega učiteljskega naprepa na lastni šoli, tam ne more uspevati ideja nove šole s svojimi socialnimi nalogami. Čut zadružnosti med učitelstvom in tega z domom je glavna sila nove šole in pot k zarjam novega pokolenja. Zadružnost je oni vzgojni princip, ki je najprimernejši današnjemu času. Postati mora ena sama, velika, nezlomljiva zadruga dela in naprepa na posamezni šoli v vsakem šolskem delu. Samovlada, podrejenost naših malenkostnih osebnosti šoli, torej

pravo demokratično mišljenje učiteljskega ustvarja na šoli harmonijo, ki pregluši vse morebitne vsakdanje disonance. Delitev dela po interesih, po zmožnostih, upoštevajoč tovarišev zdravstvene in družinske razmere, v prvi vrsti pa uvidevnost, taktičnost, plemenitost drug drug drugega, to so osnove zadružne šole. Šola z družinsko harmonijo bo vzor bodočnosti. Velik odstotek učiteljic (U. S. A. l. 1910. n. pr. 92.3%) kaže, da je uresničenje te naloge nove šole največ odvisen od prave emancipiranosti učiteljic. Kakor povsod v pravem življenju, tako so tudi v prvi vrsti v šoli, ki vzgaja mladino za to javno življenje, žrtve in odpovedi v korist kolektivnega dela predpogoj zadružnega življenja na šoli, preloma med staro in novo šolo. Poda še nekaj primerov nekollektivnega čuta na šoli in navaja druge notranje in zunanje ovire k zadružnosti. Konča z vzklikom: Živela zadružnost na šoli!

Sklenilo se je, da se vrši prihodnje zborovanje začetkom marca na Prevaljah ali v Dravogradu.

R. Gallob, predsednik.

E. Stanič, tajnik.

+ JUU, SRESKO DRUŠTVO V LJUTOMERU je zborovalo dne 6. februarja 1932 v Gornji Radgoni ob udeležbi 68 tovaršev (ic).

Solnčen februarjski dan je bil. A v dušah nam ni bilo tako solnčno in toplo. Težka atmosfera je bila v zbornici, bila je atmosfera dejstva, da so vsa društvena poročila zgolj poročila, in da še nismo dosegli tega, kar bi morali doseči glede materialne in socialne strani naših pravic. Kje je gordijski voz? Tu so se mnenja ločila. Mlaži so zastopali mnenje, da je krivo vodstvo, dočim je tov. Mavrič poudarjal v svojem poročilu o seji predsednikov sreskih učiteljskih društev, da so voditelji na svojih mestih in da imamo lahko popolno zaupanje v nje. V poročilu se je dotaknil še drugih perečih problemov, n. pr. Našega roda, kjer je omenil, da se naj pošiljajo ocene in nasveti, ocenitve naravnih stanovanj, posebno pa odtegljaji šolskih upraviteljev. Konča je z upanjem, da se bo vse uredilo. A razdvojenost in pesimizem se nista zmanjšala. Slednji je legel na nas kot mōra.

Atmosfera je popustila šele, ko je spregovoril mladi učitelj Franjo Kotnik. Podal je v lepih besedah informativno kritiko pedagoškega lista »Učitelja«.

Sledil mu je France Jandl s predavanjem o »Človeku«. (Sestavljeno po delih angl. filozofa Herberta N. Cassona.) Jedro: Človek je najvažnejše na svetu. Ali ni vse drugo le ogrodek? Vladanje! Literatura! Trgovina! Znanost! Vera! Poklic! Ali ni vse to šele v drugi vrsti za človekom samim? Da, človek! To je najboljši ime zanj, boljše kot duša ali volja, ker objema v sebi njegovo celokupno bitje, telo in dušo, voljo in srce. Ker je tako važen, skušajmo ga analizirati. Našli bomo, da sta v človeku dve sili: centrifugalna in centripetalna. Prva je moška, individualistična, druga ženska, socialna. Centrifugalna človeka lastnosti so: mišljenje, posebnost, svojevrednost, sprememba, zavest; centripetalne: čustvo, erotičnost, navade, posnemanje, vera itd. Osebnost je harmonija obeh sil. Človek z zgolj centripetalnimi silami je sirov material, človek z zgolj centrifugalnimi silami pa posebej, genij, »blaznež«. Pa še nekaj! Za harmonijo je potrebno še tudi to, da nobena lastnost — dobra ali slaba, centrifugalna ali centripetalna — ne prekorači meje samokontrola. — Res, človek je misterij. A največji misterij smo mi sami. Zato, spoznajmo najprej sebe, šele tedaj bomo lahko zgradili novega človeka, lepšega in srečnejšega.

Ugajal je zdrav optimizem predavatelja. Saj pravi na nekem mestu: »Ne recite nikdar: tega ne dosežem. Sem prestar, sem premlad, premalo izobražen, sem le učitelj. Ne! Moči vsakega človeka so brezmejne, moči njegovih misli in volje so neskončne.«

Nekaj smo spoznali. Kaj je to? To: V mladi učiteljski generaciji je zavladal nov duh, bori se, da najde sebe in svoje dostojno mesto v človeški družbi. Nista borca le ta

dva. Ne, ne! Še mnogo drugih je, tihih in globokih. Zalibog je izgubila svojega voditelja Vekoslava Špangerja in tovarišico Danico Grudnovo.

Toplo smo se razšli v zimski dan.

France Jandl, tajnik.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V BREŽICAH je imelo zborovanje 6. februarja 1932. v Sevnici.

A. Hospitacija vsega učiteljskega v 7. razredu (tov. Zomerja) je navzočim pokazala, kako se vzbuja pri otrocih aktivnost in v obliki koncentracije združujejo predmeti na višji stopnji.

B. Na hospitacijo navezano predavanje g. direktorja dr. Dragotina Lončarja je vzbujalo splošno zanimanje. (Teorija in praksa moderne šole.)

C. Tov. predsednik sekcije I. Dimnik je podal situacijsko poročilo o delu in uspehih organizacije, materialni in pravni zaščiti članstva, razpravljal o načelnih organiz. vprašanjih ter podal mnogo pojasnil in informacij v stanovskih zadevah.

Obravnava raznih predlogov etc. sledi pri prihodnjem zborovanju, ki se vrši 9. aprila 1932. v Trbovljah skupno za društva: Laško, Litija, Krško in Brežice.

Važno za pedagoge:

Das moderne „Taschenwörterbuch“ jedes Pädagogen

Današnje stanje vzgoje „Kako študiram pedagogiko?“

Za pedagogiko imamo doslej le velike leksikone in priročne knjige. Vseskozi pa je manjkal majhen priročni besednjak, ki bi služil učitelju, učiteljici in dijaku, ki študira pedagogiko, kot priročna knjižica, v kateri z lahkoto in hitro najde potrebne podatke. Sedaj je tukaj! Privatni docent dr. Hehlmann na univerzi in pedagoški akademiji v Halle (Nemčija) daje zanesljiva in izčrpna pojasnila v vseh vprašanih današnje pedagogike in sorodne vede. V nadaljnjem je članek »Kako študiram pedagogiko«, po en pregled literature o pedagogiki in o razvoju splošnega vzgojeslovja, časovna razpredelnica o pedagogiki in 16 slik pedagogov. Besednjak, pisan iz prakse za prakso, bo prav gotovo izredno dobrodošel.

Naj ne bo pedagog, ki bi ne izbral ugodne prilike za nakup te priročne knjižice, saj stane v platno vezana samo Din 52.50.

Novosti na knjižnem trgu.

Za vsakega učitelja je nepogrešljiva splošno znana knjiga

ZEICHNEN IN DER VOLKSSCHULE.

Sestavil Fritz Vith. II. novo predelana izdaja obsega 160 strani velike osmerke s 350 slikami ter 6 barvnimi umetniškimi prilogami. — V platno vezana stane Din 120.—

Novo izdaje je bilo predelano na podlagi najnovejših izkustev.

Ako risanja ni poučeval v tem izobražen risarski učitelj, je vedno obstajala možnost, da pouk svojega namena v vsem ne doseže. Obsežnost risarskega pouka je bila vedno zelo kočljiva za onega, ki risanja ni povsem obvladal, vzrok pa je v tem, da se v šolah ni obravnavalo dovolj raznih tehnik risanja in je razumljivo, da se marsikateri učitelj na tem polju ni mogel docela uveljaviti in si pridobiti potrebnega znanja.

Iz te potrebe je izšla navedena knjiga, ki je prav dober pripomoček za učitelja, ki poučujejo tudi risanje.

Namen knjige je nuditi učitelju, ki poučuje razne predmete, vse ono moderno stremenje na polju risarstva, mu je obenem za vzpodbudo in navodilo ter mu nudi obilo smernic in načrtov za pouk.

Na prav poljuden in lahko umljiv način se zamore mladina v ljudskih šolah privedi do lepih uspehov v risanju. (Techn. päd. V., Wetzlar.)

Prva izdaja te knjige je bila v najkrajšem času razprodana, kar najbolj dokazuje, kako nujna je bila potreba po tem delu.

Kot priključek h knjigi »Zeichnen in der Volksschule« je izšla od istega pisatelja tudi še knjiga

WERKARBEIT IN DER VOLSSCHULE,

ki obsega 160 strani velike osmerke s preko 250 slikami in 5 umetniškimi prilogami. —

Cena v platno vezani knjigi Din 120.—

Nove knjige.

Sportliche Erziehung.

Spisal Pierre de Coubertin. Izdal minist. svetnik v pruskem ministristvu za narodno skrbstvo dr. A. Mallwitz. Druga naklada, cena Din 22.50. Pierre de Coubertin je duševni oče modernih olimpijskih iger.

Freiheit dem Leibe.

Spisal katoliški bogoslovec. 3. naklada z 10 slikami stane Din 15.—. Sodobna razprava o gibanju na zraku, namenjena starejšim in vzgojiteljem.

Sport und Körperkultur.

Koleadar za vse. Krasni umetniški listi v formatu 17×26 cm, na umetniškem papirju, cena Din 36.—. Najlepše sportne slike in razpis nagrad. Izide vsako leto.

Surén-Atemgymnastik.

Pouk o dihanju. Spisal H. Surén. Knjiga vsebuje 98 krasnih nar. posnetkov in barvno dvojno tablo. 37. znatno razširjena naklada na umetniškem papirju. Broš. Din 75.—, vez. Din 97.50. — Pravilno dihanje vas napravlja telesno in duševno svobodnejšega!

Surén-Schwunggymnastik.

Telesne vežbe z vajami v zamahih. Spisal H. Surén. 3. naklada s 147 slikami na umetniškem papirju. Broš. Din 105.—, vez. Din 120.—. — Vaje v zamahih so spopolnilo vsake telesne vežbe.

Gymnastik mit Gerät.

V slikah in besedah. Spisal H. Surén. 8. naklada s 5 poučnimi zvezki in besedilom s 75 učnimi slikami v kartonu. Cena Din 90.—. Gimnastika z železnim kroglo, kroglo z ročajem, ročkami, s ploščami, kroglo za metanje in kladivom. (Dieck & C.)

Gymnastik mit Medizinbällen.

V slikah in besedah. Spisal H. Surén. 10. naklada z 22 učnimi slikami stane broš. Din 22.50. — Ostri umi, koncentriraj in jači živce! Kot spopolnilo k Surénovi knjigi »Gymnastik«.

Gymnastik zu Zweien.

Razprava o vlečni in odporni gimnastiki. Spisal Herman Heterer. 3. naklada s 70 slikami na umetniškem papirju. Predgovor napisal H. Surén. Cena broširani knjigi Din 60, vezani Din 75.—. Vaje, navedene v knjigi, so priporočljive tudi za zakonce.

Ivers Henrik: Vesele boje in šaljive gibalne igre. Za telovadnice, igrališča in telovadišča, na kopnem in v vodi. (Nem.) Str. 224. Osmerka. Din 75.—.

Za naročila se priporoča

Knjigarna »Učiteljske tiskarne«, Ljubljana.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

FOTO-SPORT

Vam dela veselo je z dobro kamero, katero kupite najcenejše pri Fr. P. Zajec, optik — Ljubljana, Stari trg 9. — Ceniki brezplačno!

Pri naročilih potom Učit. gosp. poslovalnice upoštevajte knjigarno Učiteljske tiskarne!

Z LIJAKOM V GLAVO

vlivate učencem učenost, če uporabljate dobra učila. Novosti v naši zalogi so prerezni modeli sesalne in tlačilne črpalke, parnega stroja in gasilne brizgalke. Vsi naši modeli so izdelani v taki velikosti, da so vidni vsem učencem in kar je glavno: delujejo mehanično kakor pravi stroji.

Zahtevajte našo ponudbo!

**KNJIGARNA
UČITELJSKE TISKARNE**

ODDELEK ZA UČILA

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica 6

VELETRGOVINA

F. König

Velika izbira igrač, galanterijskega blaga in gramofonov, kakor tudi žepnih predmetov in raznih kovčegov.

Specialna delavnica za popravila in uglaševanje

klavirjev

BAJDE JOSIP

Ljubljana, Gosposvetska cesta 12

KDOR OGLAŠUJE,
TA NAPREDUJE!

Manufakturno blago

po najnižjih cenah vam nudi trdka

OLGA ŠLIBAR, LJUBLJANA, Stari trg šte. 21

Za naš „Dinar“ kupite naše domače proizvode!

Jabolčne rezine. Zdrobi na deski 20 dkg sur. masla z 35 dkg moke, dodaj 1 rumenjak, 1 zav. »ADRIA« VANILIN-SLADKORJA, 3 žlice smetane ali mleka in 1/2 zav. »ADRIA« praška. Napravi testo, ga razpolovi in razvaljaj pol prsta na debelo. Položi v omarčeno pekačo eno plokev, razravaj po vrhu na dev, pokrij z drugo pleskvijo in peci, da lepo in blede zarumeni. NADEV: skuhaj v malekosti vode ali vina 1 kg očistih nakrhljanih jabolč z 20 dkg sladkorja, 1 zav. »Adria vanilin-sladkorja« in nekoliko cimeta ter dobro pretlači.

Priporočamo trdke, ki inserirajo v našem glasilu!